

12. Казарян Е. Електронні (віртуальні) сліди в розслідуванні умисних убивств із мотивів расової, національної чи релігійно нетерпимості. *Актуальні питання судової експертизи і криміналістики* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди 100-річчя Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса» (м. Харків, 10 лист. 2023 р.). Харків : ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса», 2023. С. 168–170.

13. Криміналістика : підручник / В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін. ; за ред. В.Ю. Шепітька. Київ : Ін Юре, 2016. 640 с.

14. Ухвала Красногвардійського районного суду м. Дніпропетровська від 24 жовт. 2022 р., судова справа № 227/1045/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106910601>.

УДК 343.1

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2023.5.49>

КОЗАК І.А.

ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ОДЕРЖАННЯ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ

FEATURES OF THE BEGINNING OF THE PRE-TRIAL INVESTIGATION OF RECEIVING THE OFFICIAL PERSON OF ILLEGAL BENEFIT

У статті структуру початкового етапу кримінального провадження про одержання службовою особою неправомірної вигоди окреслено наступним чином: здійснення організаційних заходів – планування початку досудового розслідування, висунення версій, вибір форм взаємодії з особами, які допомагають у вирішенні завдань початкового етапу, а також прийняття процесуальних і організаційних рішень; початкові слідчі (розшукові) дії, спланованість і послідовність яких залежить від типових слідчих ситуацій і елементів криміналістичної характеристики, які допомагають у вирішенні завдань початкового етапу досудового розслідування. Встановлено, що факти одержання службовими особами неправомірної вигоди здебільшого залишаються невідомими правоохоронним органам внаслідок: відсутності мотивації практичних працівників їх виявляти через складність документування; відсутності практичних вмінь та навичок щодо виявлення цієї категорії кримінальних правопорушень; браку часу у практичних працівників займатися цілеспрямованим пошуком інформації про вчинення таких кримінальних правопорушень; обізнаності злочинців про можливості, методи та засоби правоохоронних органів щодо розслідування та застосування ними прийомів конспірації під час підготовки та вчинення кримінальних правопорушень. Наголошено, що залежно від джерел виявлення початкової інформації про кримінальне правопорушення, до матеріалів кримінального провадження долучаються: заява фізичної особи про кримінальне правопорушення; рапорт співробітника оперативного підрозділу щодо виявлення кримінального правопорушення та вжиття необхідних заходів реагування; пояснення потерпілого (його представника), свідків, затриманого. Виокремлено основні напрями роботи слідчого (детектива) з доказовою та іншою криміналістично значущою інформацією на початковому етапі розслідування кримінальних правопорушень пов'язаних із одержанням службовою особою неправомірної вигоди, а саме: а) виявлення, вилучення та систематизація інформації про: факти (епізоди); характер способу їх вчинення та приховування; б) співставлення вихідної інформації з криміналістичною характеристикою кримінальних правопорушень, висунен-

© КОЗАК І.А. – здобувачка кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності (ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»)

ня версій, організація планування розслідування й пошукових заходів; в) оцінка результатів кожної проведеної слідчої дії, тактичної операції, на підставі чого коригування версій і плану розслідування; г) запобігання протидії розслідуванню.

Ключові слова: *неправомірна вигода, службова особа, доказування, докази, кримінальне провадження, досудове розслідування.*

In the article, the structure of the initial stage of criminal proceedings on obtaining the official of the illegal benefit is outlined as follows: implementation of organizational measures – planning of the beginning of pre-trial investigation, nomination of versions, choice of forms of interaction with persons who assist in solving the problems; Initial investigative (search) actions, planning and sequence of which depends on typical investigative situations and elements of forensic characteristics that help to solve the problems of the initial stage of the pre-trial investigation. It is established that the facts of receiving the official benefits by officials are largely unknown to law enforcement as a result of: lack of motivation of practitioners to identify them due to the complexity of documentation; lack of practical skills in identifying this category of criminal offenses; lack of time for practitioners to engage in purposeful search for information about the commission of such criminal offenses; awareness of criminals about the opportunities, methods and means of law enforcement agencies about investigation and the use of conspiracy techniques during the preparation and commission of criminal offenses. It is emphasized that depending on the sources of detection of initial information on criminal offenses, the materials of criminal proceedings are attached to: a statement of an individual about a criminal offense; report of an employee of the operational unit on the detection of a criminal offense and taking the necessary response measures; Explanation of the victim (his representative), witnesses, detained. The main directions of work of the investigator (detective) with evidence and other criminalist information at the initial stage of investigation of criminal offenses related to the receipt by an official of the wrongful benefit, namely: a) identify, remove and systematize information about: facts (episodes); the nature of the way of their commission and concealment; b) comparison of initial information with the forensic characteristics of criminal offenses, nomination of versions, organization of planning of investigation and search activities; c) evaluation of the results of each investigative action, tactical operation, on the basis of which adjusting versions and the investigation plan; d) prevention of counteraction to the investigation.

Key words: *illegal benefit, official, evidence, evidence, criminal proceedings, pre-trial investigation.*

Актуальність теми. Відповідно до ст. 19 Конституції України, посадові особи органів державної влади та місцевого самоврядування зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені законами держави. Від реалізації такого положення значною мірою залежить належна діяльність державного апарату, функціонування підприємств, установ та організацій усіх форм власності, своєчасне й справедливе розв'язання соціальних проблем, забезпечення реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина, законних інтересів юридичних осіб. На вирішення цих завдань, задекларовані положення Стратегії національної безпеки України (2020 р.) спрямовані на забезпечення ефективного доступу до правосуддя, вдосконалення досудового розслідування кримінальних правопорушень, судового розгляду кримінальних проваджень та виконання призначених судами покарань [1].

Одержання неправомірної вигоди – отримання (набуття, приймання) службовою особою такої вигоди для себе чи третьої особи за вчинення чи не учинення в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади, покладених на неї організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, або таких, які вона не уповноважена була вчинювати, але до вчинення яких іншими службовими особами могла вжити заходів завдяки своєму службовому становищу

Однак, в умовах розбудови України як правової держави європейського зразка протидія корупції в Україні є одним з найбільш пріоритетних завдань не лише органів державної влади, зокрема правоохоронних органів, але й кожного члена громадянського суспільства. На

підтвердження, після зниження з 16856 у 2013 р. до 14820 у 2016 р. (–10,6%), далі число кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг постійно збільшувалося: у 2017 р. – 19234 (+29,8%), 2018 р. – 19909 (+3,5%), 2019 р. – 20069 (+0,8%), у 2021 р. – 21863 (1,5%). І хоча кількість кримінальних протиправних посягань за ст. 368 Кримінального кодексу (КК) України зменшується (–2,2% у 2021 р.; –5,3% у 2023 р.), повідомлень про підозру за облікованими протягом аналізованого періоду, збільшилася до 46,3% (2018 р.: 37,9%; 2020 р.: 39,4%; 2021 р.: 38,7%). Проте, при незначній кількості направлених до суду обвинувальних актів за зазначеною категорією кримінальних проваджень збільшилася кількість закритих судом з реабілітуючих підстав та виправданих осіб (+11,5%). Зазначені та інші обставини свідчать про низький рівень ефективності доказування у кримінальних провадженнях про кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг [2].

Виклад основного матеріалу. Початок досудового розслідування має не лише юридичне, а й суспільне значення, адже від законності та обґрунтованості прийняття відповідних рішень слідчими та прокурорами залежить оцінка населенням стану протидії злочинності та ставлення держави до громадян. Практика «автоматичного» початку провадження збільшує шанси потерпілих на захист їх прав і законних інтересів та притягнення винуватих до відповідальності. [3, с. 214]. Не вдаючись до наукового тлумачення досудового розслідування, зазначимо, що його поняття безпосередньо визначено в п. 5 ч. 1 ст. 3 Кримінального процесуального кодексу (КПК) України [4] і означає стадію кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР) і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності [4]. До ЄРДР вносяться відповідні відомості [5].

Відповідно до законодавчо закріпленого формулювання принципу публічності у кримінальному провадженні (ст. 25 КПК України), прокурор, слідчий зобов'язані в межах своєї компетенції розпочати досудове розслідування в кожному випадку безпосереднього виявлення ознак кримінального правопорушення. Виявлення ними з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, вважається підставою для початку досудового розслідування (ч. 1 ст. 214 КПК України). Так, привід для внесення відомостей до ЄРДР (тобто до початку досудового розслідування) – це передбачене законом джерело інформації, з якого слідчий, прокурор дізнаються про вчинене кримінальне правопорушення і з моменту появи якого розпочинається кримінальне провадження (кримінальні процесуальні відносини). Такі джерела отримання інформації в чинному КПК України (на відміну від попереднього) чітко не перелічуються, однак з аналізу ч. 1 ст. 214 КПК України можна зробити висновок, що ними можуть бути: а) заяви, повідомлення фізичних чи юридичних осіб про вчинене кримінальне правопорушення; б) самостійне виявлення слідчим, прокурором кримінального правопорушення з будь-якого джерела [3; 6–8].

Таким чином, інформація щодо фактів одержання службовою особою неправомірної вигоди може міститися у:

- заявах та повідомленнях громадян (можуть надходити поштою, телефоном або шляхом особистого звернення до правоохоронних органів);
- заявах або повідомленнях представників влади, громадськості чи окремих громадян, працівників правоохоронних, наглядових органів;
- матеріалах, одержаних за результатами здійснення оперативно-розшукової діяльності (оперативний (ініціативний) пошук, негласне співробітництво, проведення оперативно-технічних заходів тощо);
- публікаціях у пресі, інших засобах масової інформації або Інтернет-виданнях;
- матеріалах, одержаних під час досудового розслідування, чи розгляду в судах кримінальних проваджень;
- вказівках і дорученнях прокурора, ухвалах суду;
- запитах та повідомленнях правоохоронних органів інших держав та міжнародних організацій тощо.

Після отримання первинної інформації слідчий зазвичай не має повної картини щодо складу кримінального правопорушення та не може з упевненістю визначити, яке саме корупційне правопорушення вчиняється, навіть після початку процесу фіксації, надалі попередня правова

кваліфікація може змінитися, зважаючи на зібрані докази та ситуацію, що склалася. Тому першим кроком після отримання первинної інформації є її перевірка. Така інформація оцінюється за критеріями важливості, повноти, відносності, достовірності та своєчасності. Вона потребує оцінки, аналізу та перевірки з метою прийняття рішення щодо шляхів її реалізації.

З набранням чинності КПК України успіх виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, зокрема й тих, що пов'язані із одержанням службовою особою неправомірної вигоди, значною мірою обумовлений умінням слідчого аналізувати інформацію про ознаки кримінального правопорушення. Л. Д. Удалова визначає, що початок досудового розслідування – це один із найважливіших етапів кримінального провадження. Від чіткої регламентації процесуальної діяльності початку досудового розслідування залежить можливість ефективного виконання завдань кримінального провадження, законність та обґрунтованість досудового розслідування й судового розгляду [9].

Г. В. Москаленко зазначає, що поділ розслідування на етапи з виділенням відповідних типових слідчих ситуацій, стратегічних і тактичних завдань та засобів їх вирішення дозволяє особі, котра провадить досудове розслідування, застосовувати ефективні методи і засоби як з організації та управління розслідуванням, так і до процесу виявлення, обробки та використання доказової інформації [10, с. 377].

Наука і практика управління, у тому числі в правоохоронній сфері, особливо виокремлюють організацію виявлення та розслідування кримінального правопорушення як засіб досягнення кінцевого результату відповідної діяльності. На наш погляд, виявлення корупційних кримінальних правопорушень, слід розглядати, по-перше, як ініціативне збирання правоохоронними органами з будь-яких джерел інформації про ознаки кримінального правопорушення; по-друге, як результат цієї діяльності, що є підставою для початку досудового розслідування; по-третє, як встановлення обставин вчинення інших кримінальних правопорушень уже під час досудового розслідування шляхом проведення процесуальних дій та інших заходів процесуального характеру [11].

Зважаючи, що досудове розслідування кримінальних правопорушень, є першою і самостійною стадією кримінального процесу України, йому властиві специфічні ознаки (рисні): нормативна закріпленість завдань (ст. 2 КПК України); визначеність кола учасників, які здійснюють досудове розслідування або залучаються до нього; наявність процесуальної форми, яка передбачає порядок здійснення процесуальної діяльності, починаючи з моменту внесення відомостей до ЄРДР, і закінчується у формах, передбачених ст. 283 КПК України; передбачення чітких строків досудового розслідування; специфічність підсумкового процесуального рішення [12].

Процес розслідування зазвичай поділяють на два етапи: початковий та наступний. Деякі автори згадують ще третій етап – заключний (завершальний), але вони самі стверджують, що його змістом є не ті слідчі дії, які повинна досліджувати з позиції тактики криміналістика, а переважно ті, що стосуються кримінального процесу. На нашу думку, початковий етап розслідування кримінальних правопорушень поняття суто криміналістичне, яке використовується для позначення певного періоду досудового розслідування, під час якого слідчий вносить відомості до ЄРДР й провадить слідчі (розшукові) дії та організаційні заходи для встановлення усіх обставин кримінального правопорушення та особи підозрюваного. Серед проблем організації розслідування у кримінальному провадженні про одержання службовою особою неправомірної вигоди слід виокремити недостатній рівень обізнаності працівників слідчих органів з особливостями схем учинення кримінальних правопорушень з властивими їм ознаками, а також інформаційно-телекомунікаційних технологій, що потребує напрацювання відповідних методик розслідування, проведення спільних семінарів і тренінгів для працівників практичних підрозділів за участю спеціалістів у галузі комп'ютерних технологій.

Залежно від джерел виявлення початкової інформації про кримінальне правопорушення, до матеріалів кримінального провадження долучаються: заява фізичної особи про кримінальне правопорушення; рапорт співробітника оперативного підрозділу щодо виявлення кримінального правопорушення та вжиття необхідних заходів реагування; пояснення потерпілого (його представника), свідків, затриманого.

Необхідно додати, що початковий етап може бути завершеним незалежно від того, чи вдалося вирішити всі завдання цього етапу: коли кримінальне правопорушення розкрито (встановлено особу) з пред'явленням обвинувачення (повідомленням особі про підозру); коли кримінальне правопорушення не розкрито (при цьому виконані всі невідкладні слідчі дії).

Наступний етап буде розгорнутим, поступовим доказуванням вини злочинця або звичайним продовженням його пошуку, тобто відповідно до шляхів подальшого розслідування. В основу другого етапу покладається момент встановлення наявності достатніх доказів для обґрунтованої підозри певної особи у вчиненні кримінального правопорушення, що пов'язаний з повідомленням особі про підозру (ст. 276 КПК України).

Для початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень у досліджуваній сфері характерний такий перелік завдань: встановлення події кримінального правопорушення (п. 1 ч. 1 ст. 91 КПК України); коло осіб, причетних до вчинення кримінального правопорушення (прізвище, ім'я, по батькові, рік, місяць, день і місце народження, громадянство, національність, освіта, сімейний стан, наявність судимості, місце роботи, рід занять або посада, місце проживання, стан здоров'я, рівень її фізичного і розумового розвитку, наявність співучасників, форма їх співучасті); мотив та мета вчинення кримінального правопорушення; обставини укладання домовленостей; час, місце та способи.

Опитування практичних працівників щодо загальних причин (без урахування суто технічних) недоліків та порушень під час прийняття процесуальних рішень на початку досудового розслідування засвідчило, що близько 30% опитаних вказують на відсутність у законодавчих та відомчих нормативно-правових актах чіткого алгоритму прийняття та виконання процесуальних рішень; 21% – недосконалість законодавчого визначення поняття процесуальних рішень у КПК України; 59% – недостатнє (відсутність) визначення підстав для прийняття процесуальних рішень; 25% – суперечливе визначення повноважень посадових осіб у частині прийняття та виконання процесуальних рішень; 4% – інші причини. Поряд із цим, проблеми розслідування кримінальних правопорушень пов'язаних із одержанням службовою особою неправомірної вигоди, зумовлені: а) складністю виявлення слідів, які вказують на причетність певних осіб до вчинення таких кримінальних правопорушень (52%); протидією розслідуванню – від намагань перешкодити кримінальному провадженню аж до погроз учинити насильство щодо рідних та близьких (39%); об'єктивними труднощами в роботі зі свідками (38%).

З метою мінімізації ризиків витоку інформації про початок досудового розслідування рекомендується:

1) максимально стисло зазначати факти кримінального правопорушення, а також іншу інформацію, що не дозволить зацікавленим особам ідентифікувати фігурантів справи;

2) обмежити можливість розкриття інформації про обставини вчинення кримінального правопорушення в ЄРДР. Відповідно до ч. 4 п. 8 Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення, затвердженого наказом Офісу Генерального прокурора від 30 червн. 2020 № 298 «Доступ до відомостей щодо кримінальних корупційних правопорушень, які внесені до реєстру, відкривається з моменту з моменту оголошення підозри особі або прийняття рішення про закриття провадження без оголошення підозри особі. Винятком із цього правила є Генеральний прокурор, керівник органу прокуратури, прокурор, керівник органу досудового розслідування, керівник органу дізнання, слідчий, дізнавач (уповноважена особа іншого підрозділу), які відповідно проводять досудове розслідування, організують його проведення, здійснюють контроль та нагляд у цьому кримінальному провадженні;

3) звернутися листом з відповідною постановою про заборону розголошення відомостей досудового розслідування до Державної судової адміністрації України та Державного підприємства «Інформаційні судові системи» з метою обмеження доступу (загального та повного) будь-яким особам для перегляду судових рішень у кримінальному провадженні.

Керівник органу досудового розслідування згідно зі ст. 39 КПК України повинен визначити слідчого, або слідчих, які здійснюватимуть досудове розслідування, а у випадках проведення досудового розслідування слідчою групою – визначити старшого слідчої групи, який керуватиме діями інших слідчих, про що відповідно до ст. 110 КПК України виноситься постанова [4].

Слідчий невідкладно в письмовій формі повідомляє керівника органу прокуратури про початок досудового розслідування, підставу початку досудового розслідування та інші відомості, передбачені ч. 5 ст. 214 КПК України (ч. 6 ст. 214 КПК України). Прокурор, який здійснюватиме повноваження прокурора в конкретному кримінальному провадженні, визначається керівником відповідного органу прокуратури після початку досудового розслідування. За необхідності керівник органу прокуратури може визначити групу прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, а також старшого прокурора такої групи, який керуватиме діями інших прокурорів (ч. 1 ст. 37 КПК України), про що виноситься відповідна постанова. На першочерговому етапі розслідування потрібно

з'ясувати такі питання: кому, де, за які дії чи бездіяльність належить передати неправомірну вигоду; посада службової особи; коли, кому, де, у якому розмірі, у який спосіб, в якій формі має відбутися передавання неправомірної вигоди; у який час, у якому місці, у який спосіб та в якій формі було здійснено вимагання неправомірної вигоди з боку службової особи; які умови висунуто особі (заявнику) з приводу вимагання від неї неправомірної вигоди; спосіб зв'язку з фігурантом, або посередниками, вірогідні місця проведення зустрічей; способи прикриття фігурантом одержання неправомірної вигоди (укладання угоди про надання правової допомоги, укладання комерційних угод, відкриття рахунків або банківських комірок у банківських установах на підставних осіб та ін.); за наявності заявника, необхідно з'ясувати особисті стосунки з фігурантом і мотиви звернення заявника до оперативних чи слідчих підрозділів та отримати його письмову згоду надавати допомогу працівникам у викритті службової особи, яка просить (вимагає) неправомірну вигоду та участі у проведенні негласних слідчих (розшукових) дій; наявність свідків перемовин фігуранта із заявником; наявність записів з камер відеоспостереження в місцях проведення зустрічей; наявність документів, які підтверджують спілкування заявника з фігурантом (відмітки в журналі прийому громадян, перепустка, повістка тощо); наявність інформації про інші корупційні правопорушення, до яких причетний фігурант чи інші особи за місцем його роботи; дії чи бездіяльність посадової (службової) особи в інтересах заявника; можливості службової особи в разі одержання неправомірної вигоди виконати обіцянки, використовуючи свої службові повноваження; чи був факт вимагання неправомірної вигоди службовою особою.

Зазвичай інформація про факти вимагання або одержання неправомірної вигоди службовою особою надходить безпосередньо від фізичних осіб, у яких вимагають неправомірну вигоду. У таких випадках, з метою з'ясування вищезазначеної інформації, першочерговою слідчою (розшуковою) дією буде допит. У зв'язку з наявною судовою практикою та конкретних обставин, особа, яка звернулася із заявою про вчинення кримінального правопорушення може бути допитана як свідок або потерпілий залежно від того, чи завдано такій особі певного виду шкоди корупційним правопорушенням.

Необхідно звернути увагу на те, що документування одержання неправомірної вигоди службовою особою шляхом проведення НСРД можливо лише за умови вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2-4 ст. 368 КК України. У разі, якщо заявник (інші особи) має певні матеріали, наприклад аудіо- чи відеозапис розмови щодо прохання або вимагання, інші розмови, які стосуються надання (одержання) неправомірної вигоди, ці факти мають бути відображені в процесуальних документах (заяві, протоколі допиту) для можливості їх подальшого законного вилучення. У такому випадку особа (заявник) пише заяву що дозволяє огляд своїх речей, після чого слідчий носії інформації з пристроями, на які вони фіксувалися вилучає шляхом проведення огляду, про що складає відповідний протокол. Носій, або пристрій на підставі постанови слідчого (прокурора) визнаються речовими доказами, після чого за клопотанням слідчого (прокурора) суд накладає арешт на майно.

Втім, сьогодні, наявна судова практика про недопустимість визнання доказом аудіо-, відеозаписів, зроблених без відповідного дозволу суду (*постанова Верховного Суду колегії суддів Першої судової палати, справа № 305/2022/14-к від 15 червня 2021 р.*). Але за деяких обставин аудіо-, відеозаписи, які були здійснені без дозволу суду та не з метою цілеспрямованої фіксації неправомірних дій, судом можуть бути визнані допустимими доказами у кримінальному провадженні. Наприклад: 1) якщо особа (заявник) за допомогою програми «Диктофон» у смартфоні зазвичай записує усі свої розмови, унаслідок чого фіксується розмова з фігурантом про факт вимагання неправомірної вигоди; 2) в автомобілі в особи (заявника) знаходиться відеореєстратор, на який фіксується його розмова з фігурантом про вимагання неправомірної вигоди останнім; 3) у приміщеннях, громадських місцях, де відбувалася зустріч (заклади громадського харчування, торговельні комплекси, службові кабінети тощо), здійснюється відеоспостереження з попереджувальним написом про відеофіксацію, унаслідок чого фіксується неправомірне дія.

Висновки. Отже, ефективність роботи слідчого з розслідування фактів одержання службовою особою неправомірної вигоди, насамперед, залежить від оперативності реагування на заяви і повідомлення й, відповідно, своєчасного внесення відомостей до ЄРДР. Запізнілий початок розслідування може привести до втрати важливих доказів, безкарності злочинців, збільшення термінів досудового розслідування та інших негативних наслідків. Робота слідчого з доказовою та іншою криміналістично значущою інформацією на початковому та

послідує етапі розслідування таких кримінальних правопорушень повинна бути спрямована на: а) виявлення, вилучення та систематизацію інформації про: факти (епізоди); характер способу їх вчинення та приховування; б) співставлення вихідної інформації з криміналістичною характеристикою кримінальних правопорушень, висунення версій, організація планування розслідування й пошукових заходів; в) оцінку результатів кожної проведеної слідчої дії, тактичної операції, на підставі чого коригування версій і плану розслідування; г) запобігання протидії розслідуванню.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора України*. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>
3. Кримінальний процес: підручник / за заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 544 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України: від 13 квіт. 2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
5. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: наказ Офісу Генерального прокурора від 30 черв. 2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>
6. Кримінальний процес: підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій та ін.; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків: Право, 2013. 824 с.
7. Кримінальне процесуальне право України: навч. посіб. / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 774 с.
8. Тертишник В. М. Кримінальний процес України. Загальна частина: підручник. Академічне видання. Київ: Алерта, 2014. 440 с.
9. Удалова Л. Д. Проблемні питання початку досудового розслідування. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 228–239. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aymvs_2016_1_21
10. Москаленко Г. В. Поняття та особливості етапів розслідування злочинів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. № 5. С. 376–379.
11. Особливості виявлення злочинів та початок досудового розслідування <http://diplomukr.com.ua/news/2015/10/31/7864>
12. Павловський В. В. Початок досудового розслідування: проблеми та перспективи розвитку. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія «Право». 2014. Вип. 2. С. 390–395.